

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра соціально-економічної географії та регіоназнавства
імені Костянтина Немця

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В. о. декана факультету геології,
географії, рекреації і туризму

Катерина КРАВЧЕНКО

Кравченко 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ
«НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ПРАКТИКА»

рівень вищої освіти другий (магістерський)

галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини

спеціальність С6 Географія та регіональні студії

освітня програма Рекреаційна географія та геобрендинг територій

вид дисципліни обов'язкова

факультет геології, географії, рекреації і туризму

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету геології, географії, рекреації і туризму

“27” серпня 2025 року, протокол № 12

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Юлія ПРАСУЛ, к. геогр. н., доцент, доцент кафедри фізичної географії та картографії;

Юрій КАНДИБА, к. геогр. н., доцент, доцент кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця

Програму схвалено на засіданні кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця

Протокол від «27» серпня 2025 року № 11

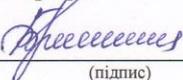
Завідувач кафедри соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця

_____
(підпис) Людмила НСМЕЦЬ

Програму схвалено на засіданні кафедри фізичної географії та картографії

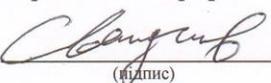
Протокол від «27» серпня 2025 року №

Завідувач кафедри фізичної географії та картографії

_____
(підпис) Анатолій БАЙНАЗАРОВ

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Рекреаційна географія та геобрендинг територій»

Гарант освітньо-професійної програми «Рекреаційна географія та геобрендинг територій»

_____
(підпис) Сергій КОСТРИКОВ

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету геології, географії, рекреації і туризму

Протокол від «27» серпня 2025 року № 7

Голова науково-методичної комісії факультету геології, географії, рекреації і туризму

_____
(підпис) Юлія ПРАСУЛ

ВСТУП

Програму науково-дослідницької практики складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

магістра

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності **С6 Географія та регіональні студії**

освітня програма **Рекреаційна географія та геобрендинг територій**

1. Опис науково-дослідницької практики

1.1. Мета практики – залучення студентів-магістрантів до самостійної науково-дослідницької роботи, оволодіння ними сучасними методами, формами організації та засобами науково-дослідницької діяльності, прийомами наукового аналізу географічних процесів у сфері рекреаційної географії; ознайомлення з методикою проведення науково-дослідної роботи в спеціалізованих науково-дослідних установах. Виконання основних робіт в межах науково-дослідницької практики орієнтується на отримання основних результатів науково-дослідницької роботи відповідно до тематики кваліфікаційної роботи на основі відпрацювання навичок здійснення самостійної науково-дослідницької роботи з отриманням відповідних наукових результатів за обраною проблематикою наукового дослідження магістрантів.

1.2. Основні завдання практики:

- формування у студентів професійних умінь та навичок проведення науково-дослідницької діяльності, застосування методології та методів географічних досліджень у сфері рекреаційної географії;

- збирання, систематизація та узагальнення інформації (літературної, статистичної, картографічної та ін.) для її подальшого використання при виконанні кваліфікаційної роботи та особистих наукових досліджень студентів;

- проведення необхідних спостережень (анкетування, опитування) та експериментів, первинна обробка статистичних даних;

- апробація ідей та задумів наукового дослідження, що будуть виноситися на захист (підготовка до участі у наукових конференціях, конкурсах студентських наукових робіт та інших стипендіальних програмах);

- ознайомлення з роботою установ та організацій, що займаються сучасними проблемами рекреації і туризму.

1.3. Характеристика практики

Кількість кредитів: 6

Загальна кількість годин: 180

Семестр: 1

Вид контролю: екзамен

1.4. Перелік компетентностей, що формує дана практика:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі та прикладні проблеми, приймати відповідні аналітичні та управлінські рішення у сфері рекреаційної географії та геобрендингу територій, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог.

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 3. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 1. Здатність до використання законів, теорій, концепцій і парадигм сучасної географії, історії розвитку географічних досліджень та ідей для дослідження рекреаційно-територіальних систем на різних рівнях просторової організації.

СК 2. Здатність до наукового аналізу сучасних проблем та особливостей взаємодії природи й суспільства із застосуванням принципів раціонального використання рекреаційних ресурсів, основ законодавства у сфері рекреації і туризму для розроблення пропозицій з оптимізації рекреаційної діяльності.

СК 8. Здатність планувати, проводити та публічно презентувати результати наукових досліджень, забезпечити зрозуміле донесення власних знань, висновків та аргументів до фахівців і нефахівців.

СК 10. Уміння проводити аналіз рекреаційного потенціалу територій, давати оцінку туристсько-рекреаційних ресурсів з метою геобрендингу.

СК 11. Здатність використовувати професійно профільовані знання й практичні навички для проведення комплексного регіонального аналізу рекреаційної діяльності.

1.5. Перелік результатів навчання, що формує дана практика:

ПР01. Застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для дослідження природно- і суспільно-територіальних систем на різних рівнях просторової організації.

ПР04. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань, розроблення нових методів і процедур в рекреаційній географії та міждисциплінарних контекстах.

ПР05. Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науково-прикладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень.

ПР06. Застосовувати сучасні моделі та інформаційні технології для проведення досліджень і розробок у сфері рекреаційної географії.

ПР08. Здійснювати дослідження природно- і суспільно-географічних проявів розвитку геосистем у складних і непередбачуваних умовах, прогнозувати їхній розвиток, аналізувати альтернативи, оцінювати ризики та ймовірні наслідки.

ПР10. Застосовувати геоінформаційні технології, створювати та досліджувати моделі природно- і суспільно-географічних проявів розвитку геосистем, визначати можливості та межі їх застосування.

ПР12. Планувати й виконувати теоретичні та прикладні дослідження, робити обґрунтовані висновки, аналізувати та презентувати результати досліджень.

ПР14. Аналізувати потенціал територій щодо здійснення рекреаційної діяльності та геобрендингу.

ПР15. Аналізувати регіональні відмінності розвитку рекреаційної діяльності за різноманітними джерелами.

2. Зміст та організація проведення науково-дослідницької практики

Вступ. Ознайомлення з програмою практики. Інструктаж з техніки безпеки. Отримання та доведення до студентів змісту завдань практики.

Розділ 1. Науково-пошукова робота в установах та організаціях

1.1. Ознайомлення з напрямками діяльності установ, організацій, міністерств та відомств України, що займаються проблемами рекреації і туризму

Робота з офіційними сайтами даних установ, організацій, міністерств та відомств, збір літератури та статистичної інформації, необхідної для виконання кваліфікаційної роботи (Державне агентство розвитку туризму України, Міністерство розвитку громад та територій України, Національна туристична організація України, провідні туроператори тощо). Загальний

огляд проведеної роботи.

1.2. Аналіз роботи туристичних організацій та установ України у воєнний час:

- аналіз особливостей і напрямків роботи 5 установ даного напрямку;
- контент-аналіз туристичних пропозицій проаналізованих установ: представлення найбільш цікавої, найбільш дорогої і найбільш бюджетної пропозиції рекреаційного спрямування.

Розділ 2. Груповий проєкт: Розробка екскурсійного маршруту

Зібрання і підготовка всього комплексу матеріалів (картка маршруту, розробка маршруту з розповіддю екскурсовода та запланованими активностями, скринька екскурсовода).

Розділ 3. Науково-дослідницька робота за темою кваліфікаційної роботи магістра

Тема 3. Виконання першого (теоретико-методичного) розділу кваліфікаційної роботи магістра, зокрема:

- розкриття теоретичних аспектів дослідження (поняттєво-термінологічний апарат, характеристика чинників, що впливають на розвиток рекреації і туризму);
- викладення методики дослідження (розкриття методологічних основ дослідження, обґрунтування вибору статистичних даних для аналізу, опис основних етапів та конкретних методів дослідження).

3. Вимоги до баз науково-дослідницької практики

Базою проведення науково-дослідницької практики студентів є кафедра фізичної географії та картографії, кафедра соціально-економічної географії і регіонознавства імені Костянтина Немця Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, а також установи та організації, що займаються проблемами рекреації і туризму.

З метою набуття додаткових навичок, поглиблення знань кафедри можуть направляти студентів у виробничі та наукові підрозділи інших організацій, установ та підприємств будь-якої форми власності, які мають потрібні умови для виконання основних завдань науково-дослідницької практики студентів.

4. Індивідуальні завдання з практики

Студенти отримують індивідуальні завдання практики, які включають:

- ознайомлення з напрямками діяльності установ, організацій, міністерств та відомств України, що займаються проблемами рекреації і туризму;
- аналіз роботи туристичних організацій та установ України у воєнний час;
- підготовка складової групового проєкту: розробка екскурсійного маршруту;
- виконання першого (теоретико-методичного) розділу кваліфікаційної роботи магістра.

5. Вимоги до звіту з науково-дослідницької практики

Звіт з науково-дослідницької практики має включати виконання всіх завдань, що передбачені програмою практики.

Груповий звіт включає розробку екскурсійного маршруту, яка оформлюється у текстовому вигляді з презентацією.

Індивідуальний звіт студента включає 4 розділи:

1. Ознайомлення з напрямками діяльності установ, організацій, міністерств та відомств України, що займаються проблемами рекреації і туризму.
2. Аналіз роботи туристичних організацій та установ України у воєнний час.
3. Складова частина групового проєкту: розробка екскурсійного маршруту.
4. Науково-дослідницька робота за темою кваліфікаційної роботи магістра: зміст першого (теоретико-методичного) розділу.

6. Підбиття підсумків науково-дослідницької практики

Під час науково-дослідницької практики студенти заповнюють щоденник практики, де відображають етапи роботи, виконані завдання, занотовують ключові положення, питання та проблемні моменти.

Після завершення практики студенти представляють груповий та індивідуальні звіти.

Захист звітів з практики відбувається на підсумковій конференції, яка проводиться наприкінці практики. Під час захисту кожен студент доповідає за результатами індивідуальних досліджень, а також за частиною групового звіту. Доповідь супроводжується презентацією.

Підсумки практики доповідаються керівниками практики та обговорюються на засіданні кафедр.

7. Критерії оцінювання результатів науково-дослідницької практики

При оцінюванні результатів науково-дослідницької практики враховуються:

- повнота і якість виконання програми практики (індивідуальні завдання);
- якість оформлення звітних матеріалів;
- захист звіту (доповідь, відповіді на запитання);
- ведення щоденника практики;
- ставлення студента-практиканта до роботи (старанність, організованість, дисциплінованість, ініціативність, креативність тощо).

8. Методи контролю та схема нарахування балів

Оцінювання науково-дослідницької практики здійснюється за чотирирівневою шкалою. За результатами атестації виставляється оцінка на підставі: оцінки керівником практики всіх видів діяльності, виконаних студентами у відповідності до вимог програми науково-дослідницької практики (відображається у щоденнику практики); оцінки рівня сформованості компетентностей, передбачених програмою практики.

Схема нарахування балів

№	Вид роботи	Кількість балів
1.	Ознайомлення з напрямками діяльності установ, організацій, міністерств та відомств України, що займаються проблемами рекреації і туризму	15
2.	Аналіз роботи туристичних організацій та установ України у воєнний час	20
3.	Складова частина групового проекту: розробка екскурсійного маршруту	20
4.	Науково-дослідницька робота за темою кваліфікаційної роботи магістра: зміст першого (теоретико-методичного) розділу	40
5.	Щоденник практики	5
РАЗОМ		100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

1. Аріон О.В. Географія туризму: навч.-метод. посібник / О.В. Аріон, С.І. Уліганець. – К.: Альтерпрес, 2013. – 266 с.
2. Бейдик О.О. Рекреаційні ресурси України: навч. посібник / О.О. Бейдик. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Альтерпрес, 2011. – 462 с.
3. Король О.Д. Організація екскурсійних послуг у туризмі: навчально-методичний посібник / О.Д. Король. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2016. – 144 с.
4. Любіцева О.О. Туристичні ресурси України: навч. посібник / О.О. Любіцева, В.Є. Панкова, Є.В. Стафійчук. – К.: Альтерпрес, 2007. – 369 с.
5. Мальська М.Я., Худо В.В. Туристичний бізнес: теорія і практика: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 424 с.
6. Панкова Є.В. Туристичне краєзнавство: навч. посібник / Є.В. Панкова; Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К.: Альтерпрес, 2003. – 351 с.
7. Покоłodна М.М. Організація екскурсійної діяльності: підручник / М.М. Покоłodна. – Харків: Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова, 2017. – 180 с.
8. Туризмологія: концептуальні засади теорії туризму: монографія / автор О.А. Кручек, Т.А. Дьорова, О.О. Любіцева, інш.; Кер. проекту В.С. Пазенок, В.К. Федорченко. – Київ: Академія, 2013. – 368 с.
9. Юхновська Ю.О. Збалансований розвиток потенціалу туристичної галузі України: теорія, методологія, практика: дисертація / Ю.О. Юхновська. – Дніпро, 2021. – 588 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Все про туризм [Електронний ресурс] // Туристична бібліотека. – Режим доступу: <https://tourlib.net/ua/>
2. Офіційний сайт Головного управління статистики у Харківській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kh.ukrstat.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державного агентства розвитку туризму України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.tourism.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Міністерства економіки України. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Міністерства культури та інформаційної політики України. – Режим доступу: <https://mkip.gov.ua>
7. Офіційний сайт Харківської обласної державної адміністрації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kharkivoda.gov.ua>
8. Стратегія розвитку туризму та курортів на період до 2026 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/npas/249826501>
9. Український туризм (журнал). Режим доступу: <https://journals.ua/in-the-world/ukrainskiy-turizm/>
10. 7 чудес України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://7chudes.in.ua/nomination/7-chudes/>